

HYVÄ SYKSYN 2024 YLIOPPILASKOKELAS

Tähän tiedotteeseen on koottu keskeisimmät asiat, jotka koskevat ylioppilastutkintoon osallistumista. On tärkeää, että tutustut niihin huolellisesti.

Jos olet tulossa täydentämään tutkintoa uusimaan kokeita ylioppilaaksi valmistumisen jälkeen, ole yhteydessä omaan vanhaan lukioosi hyvissä ajoin ennen ilmoittautumisajan umpeutumista. Noudata lukiosi antamia määräaikoja. **Syksyn tutkintoon on ilmoittauduttava viimeistään 5.6. ja kevään tutkintoon viimeistään 1.12.**

Jos suoritat tutkintoa vanhan (ennen kevättä 2022 voimassa olleen) tutkintorakenteen mukaisesti, ole yhteydessä omaan lukioosi.

[Saat lisää tietoa lautakunnan yleisistä määräyksistä ja ohjeista.](#)

SIVUN SISÄLTÖ

Voit siirtyä suoraan kyseiseen kohtaan tällä sivulla linkin kautta.

- [Ylioppilastutkinnon suorittaminen ja ylioppilaaksi valmistuminen](#)
- [Kokeen suorittaminen](#)
- [Ilmoittautuminen](#)
- [Tutkintomaksut](#)
- [Hylätyn kokeen uusiminen](#)
- [Hyväksytyt kokeet uusiminen](#)
- [Tutkinnon täydentäminen](#)
- [Kompensaatio](#)
- [Tutkinnon aloittaminen uudelleen hylätyn tutkinnon jälkeen ja hyväksytyjen kokeiden sisällyttäminen uuteen tutkintoon](#)
- [Tutkinnon aloittaminen alusta tutkinnon ollessa kesken](#)
- [Ilmoittautumisen mitätöiminen](#)
- [Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen](#)
- [Palautekyselyt](#)
- [Tarkistuspyynnöt](#)
- [Oikaisuvaatimus](#)
- [Nimitietojen julkaiseminen](#)
- [Ylioppilastutkintotodistus](#)
- [Koesuorituksen näkeminen lopullisen arvostelun jälkeen](#)

Lautakunnan tiedotussivut äkillisiin sairastumisiin varautumisesta:

- [Kokelaiden ja valvojen äkillisiin sairastumisiin varautuminen](#)

Tutustu myös näihin:

- [Koetilaisuuden kulku](#)
- [Koejärjestelmässä olevat ohjeet ja materiaalit](#) (siirryt toiselle sivustolle)
- [Kokeen vastauskentässä käytössä oleva kaavaeditori](#) (siirryt toiselle sivustolle)
- [ILMO-työkalun](#) avulla voit kokeilla, millaisilla aineyhdistelmillä voit suorittaa ylioppilastutkinnon uuden tutkintorakenteen mukaisesti (siirryt toiselle sivustolle)

Kuva: Jutta Kivilompolo.

YLIOPPILASTUTKINNON SUORITTAMINEN JA YLIOPPILAAKSI VALMISTUMINEN

Ylioppilastutkinto on suoritettava enintään kolmen perättäisen tutkintokerran aikana (ks. kuitenkin kohta 'Hylätyn kokeen uusiminen'). Voit lisätä tutkintoosi uusia aineita näiden kolmen tutkintokerran aikana. Tutkintokielet ovat suomi ja ruotsi lukion opetuskielen mukaan. Sinun on suoritettava kaikki kokeet samalla kielellä. Tutkinnon suorittaminen alkaa, kun ilmoittaudut yhteen tai useampaan kokeeseen ensimmäisen kerran.

Tutkintosi on valmis, kun olet suorittanut tutkintoon vaadittavien viiden kokeen lisäksi lukion oppimäärän tai muut tutkintoon oikeuttavat opinnot esimerkiksi ammatillisessa oppilaitoksessa. Et voi valmistua ylioppilaaksi ja saada ylioppilastodistusta, jos opintosi ovat kesken. Tarkista omasta koulustasi, mihin mennessä opintojesi pitää olla valmiina. Koulusi ilmoittaa tiedot valmistuneista opinnoista lautakunnalle keväällä 5.5. ja syksyllä 4.11. mennessä. Jos opintosi viivästyvät, valmistumisesi siirtyy eteenpäin. [Katso kaikki valmistumispäivät lautakunnan määräysten luvusta 1.1.9.](#)

Tutkintoon vaaditaan vähintään viisi koetta. Kaikkien kokelaiden pitää suorittaa äidinkielen ja kirjallisuuden koe. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -kokeen voivat suorittaa ne kokelaat, joilla on oikeus osallistua kyseiseen kokeeseen. Voit valita neljä muuta koetta vähintään kolmesta eri ryhmästä, joihin kuuluvat:

- toisen kotimaisen kielen koe
- vieraan kielen koe
- matematiikan koe
- reaaliaineen koe.

Tutkintoon vaadittaviin viiteen kokeeseen tulee sisältyä vähintään yksi pitkän oppimäärän koe. Voit lisäksi sisällyttää tutkintoosi yhden tai useamman muun kokeen. Voit lisätä tutkintoosi uusia ylimääräisiä kokeita korkeintaan kolmen tutkintokerran ajan. Voit valmistua ylioppilaaksi millä tahansa kokeiden yhdistelmällä, joka täyttää yllä mainitut ehdot. [Kokeile ILMO-työkalulla, millaisilla aineyhdistelmillä voit valmistua ylioppilaaksi!](#)

Voit suorittaa tutkinnossasi eri tason kokeita samasta oppiaineesta, esimerkiksi lyhyen matematiikan kokeen ja pitkän matematiikan kokeen. Vain toinen saman aineen kokeista voi kuitenkin kuulua tutkintoon vaadittavien viiden kokeen joukkoon.

Voit valita myös sellaisia ylioppilastutkinnon ainevalikoimaan kuuluvia aineita, joita ei opeteta omassa lukiossasi.

Ylioppilaaksi valmistuttuasi voit täydentää tutkintoasi uusilla aineilla.

Kuva: Jutta Kivilompolo.

KOKEEN SUORITTAMINEN

Kaikki kokeet suoritetaan digitaalisesti. Tutustu hyvissä ajoin digitaalisten ylioppilaskokeiden suorittamiseen. Jos et ole lukion opiskelija, voit kysyä ilmoittautumisesi vastaanottavan lukion rehtorilta, miten voit harjoitella digitaalisen ylioppilaskokeen tekemistä. Voit myös harjoitella tietokoneen käynnistämistä USB-muistilta ja kokeessa työskentelyä [Abitti.fi-verkkosivulla olevien ohjeiden avulla](#). Koejärjestelmään ohjeisiin voit tutustua osoitteessa [cheat.abitti.fi](#).

- Sinulla tulee olla kokeessa mukana tietokone, tietokoneen virtajohto ja langalliset kuulokkeet. Noudata lukiosi antamia ohjeita.
- Sinun tulee osata käynnistää oma tietokoneesi USB-muistilta.
- Huolehdi siitä, että valitset koejärjestelmässä sen kokeen, johon olet ilmoittautunut. Valitse myös oikea kieliversio kokeesta. Näkö- ja kuulovammaisille kokelaille on laadittu kokeista omat versiot. Jos olet ilmoittautunut näkö- tai kuulovammaisille tarkoitettuun kokeeseen etkä löydä sinulle tarkoitettua koetta koejärjestelmästä, pyydä valvoja paikalle.
- **Jos teet väärän kokeen, koesuorituksesi katsotaan keskeytyneeksi ja hylätään. Keskeytynyttä koetta ei voi kompensoida.**

Sinun tulee noudattaa lautakunnan määräyksiä. Matkapuhelimen ja muiden elektronisten laitteiden (kuten älykellojen ja -sormusten) tuominen koetiloihin on kielletty. Langattomien laitteiden (esimerkiksi Bluetooth-kuulokkeet, langattomat hiiret jne.) käyttö on myös kielletty. Vilpistä tai tutkintojärjestyksen rikkomisesta seuraa, että kaikki kokeesi hylätään kyseisellä tutkintokerralla etkä mahdollisesti saa ilmoittautua seuraavalle tutkintokerralle.

ILMOITTAUTUMINEN

Ilmoittautuessasi ylioppilastutkintoon noudata lukiosi antamia määräaikoja. **Syksyn tutkintoon on ilmoittauduttava viimeistään 5.6. ja kevään tutkintoon viimeistään 1.12.**

Ilmoittautumistiedot toimitetaan lukion rehtorille kirjallisena lukion hyväksymällä tavalla. Tarkista, että tietosi ovat oikein. **Lukiolla voi olla käytössä sähköinen ilmoittautuminen tutkintoon. Kysy lukioltasi, miten ilmoittautumistiedot lähetetään.**

Jos olet jo ylioppilas ja haluat uusia kokeita tai täydentää tutkintoasi uusilla kokeilla, ilmoittaudu ensisijaisesti omaan vanhaan lukioosi. Jos kyseistä lukiota ei ole enää olemassa, ilmoittaudu saman kunnan toiseen lukioon tai asuinpaikkaasi lähimpänä olevaan lukioon.

Kuva: Jutta Kivilompolo.

Ilmoittautuminen on sitova. Et voi jälkikäteen muuttaa valintojasi, jotka koskevat aineyhdistelmää tai kokeen tasoa. Voit hakea muutosta ilmoittautumistietoihisi, jos sinulla on jokin sairaus tai muu erityisen painava syy muutoksen tekemiseen. Määräajan päätyttyä tapahtuneen ilmoittautumisen lautakunta voi hyväksyä vain erityisen painavasta syystä. Voit kirjallisesti peruuttaa rehtorin hyväksymän ilmoittautumisesi syksyn tutkintoon viimeistään 5.6 ja kevään tutkintoon viimeistään 1.12.

TUTKINTOMAKSUT

Jos et ole oikeutettu oppivelvollisuuslain mukaiseen maksuttomaan koulutukseen, olet tutkintoon ilmoittauduttuasi velvollinen maksamaan koekohtaisen maksun kaikista niistä kokeista, joihin olet ilmoittautunut. Maksut maksetaan lukion antamien ohjeiden mukaisesti. **Ota yhteyttä lukioosi, jos sinulla on maksun maksamiseen liittyviä kysymyksiä.**

Voit pyytää lautakunnalta koekohtaisten maksujen palauttamista, jos sinulla ei ole osallistumisoikeutta tai lautakunta on hakemuksestasi mitätöinyt ilmoittautumisesi. Äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen koekohtainen maksu voidaan palauttaa vain, jos et ole osallistunut sekä lukutaidon että kirjoitustaidon kokeeseen samalla tutkintokerralla. Pyyntö maksujen palauttamisesta on esitettävä lautakunnalle viimeistään sen vuoden loppuun mennessä, jonka aikana järjestetystä tutkinnosta on kyse. Et voi saada ylioppilastutkintotodistusta, jos et ole suorittanut tutkintomaksuja. Lue ohjeet maksun palauttamisesta [Tutkintomaksut-sivulta](#).

Kokeiden suorittaminen ilman maksua

Jos olet oikeutettu oppivelvollisuuslain mukaiseen maksuttomaan koulutukseen, voit suorittaa myös ylioppilastutkinnon kokeita ilman maksua. Jos olet aloittanut maksuttoman opiskelun lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa, sinulla voi olla oikeus suorittaa kokeita ilman maksua.

Jos olet maksuttomuuden piirissä, voit suorittaa maksuttomasti viisi ensimmäistä koetta. Jos saat jostain näistä viidestä kokeesta hylätyn, voit osallistua kyseisen kokeen uusintaan ilman maksua. Jos osallistut samalla tutkintokerralla useampaan kuin viiteen kokeeseen, voit itse valita, mitkä sen tutkintokerran kokeista suoritat maksuttomasti.

Oikeutesi maksuttomiin kokeisiin päättyy, kun saat ylioppilastutkinnon, ammatillisen tutkinnon tai niitä vastaavat ulkomaiset opinnot valmiiksi.

Oikeutesi maksuttomiin kokeisiin päättyy kuitenkin viimeistään sen kalenterivuoden lopussa, jolloin täytät 20 vuotta.

Ota yhteyttä lukioosi, jos sinulla on maksuttomuuteen liittyviä kysymyksiä.

Kuva: Jutta Kivilompolo.

HYLÄTYN KOKEEN UUSIMINEN

Hylätyn kokeen saa uusia kolme kertaa välittömästi seuraavien kolmen tutkintokerran aikana. Tutkinnon suorittanut henkilö saa uusia hylätyn kokeen niin monta kertaa kuin haluaa.

Kun uusit hylätyn kokeen, voit halutessasi vaihtaa vaativamman tason kokeen lyhyemmän oppimäärän kokeeseen. Tason vaihtaminen edellyttää, että tutkintoosi vaadittaviin kokeisiin sisältyy edelleen yksi pitkän oppimäärän koe. Jos määräaika kuluu umpeen tai et saa hyväksytyä arvosanaa kolmannellakaan uusimiskerralla, sinun on suoritettava koko tutkinto uudelleen (ks. Tutkinnon aloittaminen uudelleen hylätyn tutkinnon jälkeen).

Hylätystä kokeesta ei tule merkintää todistukseen. Hylätty arvosana kuitenkin merkitään todistukseen, jos suoritat tutkinnon hylätyn arvosanan estämättä (ks. Kompensaatio).

Kuva: Jutta Kivilompolo.

HYVÄKSYTYN KOKEEN UUSIMINEN

Hyväksytyyn kokeeseen saa uusia niin monta kertaa kuin haluaa. Kokeen uusimisajankohdan voit valita itse. Jos uusit jonkin kokeen ennen ylioppilastutkintotodistuksen saamista, todistukseen merkitään tästä kokeesta saatu parempi arvosana. Saat halutessasi uusia myös kokeen, josta olet saanut arvosanan laudatur.

Mahdollisuus uusia hyväksytyjä kokeita rajattomasti koskee kaikkia kokelaita riippumatta hyväksytytyn kokeen suorittamisajankohdasta tai aiemmista uusimiskerroista.

TUTKINNON TÄYDENTÄMINEN

Tutkinnon täydentäminen uusilla kokeilla on mahdollista sen jälkeen, kun olet suorittanut tutkinnon. Täydentämisen ajankohdan voit valita itse. Voit myös täydentää tutkintoa jo suorittamasi oppiaineen eritasoisella kokeella. Voit uusia kokeen niin monta kertaa kuin haluat.

KOMPENSAATIO

Kompensaatio tarkoittaa sitä, että sinulla voi olla mahdollisuus valmistua ylioppilaaksi, vaikka et saa hyväksytyä arvosanaa jostakin tutkintoon vaadittavasta kokeesta. Kompensaatioissa otetaan huomioon muiden ylioppilastutkintotodistukseesi tulevien kokeiden arvosanat. Keväällä 2022 tai sen jälkeen aloitetuissa tutkinnoissa otetaan huomioon vain tutkintoon vaadittavissa kokeissa saadut hyväksytyt arvosanat.

Jos et saa jossakin tutkintoon vaadittavassa kokeessa hyväksytyä arvosanaa mutta tulet ylioppilaaksi kompensaation kautta, voit uusia hylätyn kokeen myöhemmin niin monta kertaa kuin haluat. Uusimisen ajankohdan voit valita itse. Äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen hyväksytyt arvosanan edellytyksenä on, että sinulla on suoritus sekä lukutaidon että kirjoitustaidon kokeesta. Jos jompikumpi suoritus puuttuu, katsotaan kokonaissuoritus keskeytyneeksi, jolloin koko suoritukseksi on hylätty. Keskeytyneen kokeen tapauksessa kompensaatio ei ole mahdollinen.

TUTKINNON ALOITTAMINEN UUELLEEN HYLÄTYN TUTKINNON JÄLKEEN JA HYVÄKSYTTYJEN KOKEIDEN SISÄLTYTTÄMINEN UUTEEN TUTKINTOON

Jos et saa tutkintoa suoritettua hyväksytysti annetussa ajassa, tutkintosi hylätään. Voit halutessasi sisällyttää hylättyyn tutkintoon sisältyneet hyväksytyt kokeet uuteen tutkintoon. Hyväksytysti suoritettuja kokeita voi sisällyttää uuteen tutkintoon kuudelta edelliseltä tutkintokerralta. Tätä vanhempia kokeita ei voi sisällyttää uuteen tutkintoon. Kukin uuteen tutkintoon sisällytetty koe poistuu tutkinnosta kuuden tutkintokerran jälkeen, jos tutkintoon vaadittavien kokeiden suorittaminen on edelleen kesken.

Ole yhteydessä omaan lukioosi, jos haluat sisällyttää aiemmin suorittamiasi hyväksytyjä kokeita uuteen tutkintoosi. Lukio tekee hyväksytyjen kokeiden sisällyttämisestä ilmoituksen lautakunnalle.

TUTKINNON ALOITTAMINEN ALUSTA TUTKINNON OLLESSA KESKEN

Jos haluat erityisen painavasta syystä aloittaa tutkinnon suorittamisen alusta tutkinnon ollessa vielä kesken, tähän on pyydettävä kirjallinen lupa lautakunnalta. Et voi sisällyttää kesken jääneen tutkinnon hyväksytyjä kokeita uuteen tutkintoon.

ILMOITTAUTUMISEN MITÄTÖIMINEN

Ilmoittautuminen on sitova. Jos olet ilmoittautunut tutkintoon ja sinulla on osallistumisoikeus, kokeesta pois jääminen tulkitaan käytetyksi yrityskerraksi. Voit tehdä lautakunnalle hakemuksen ilmoittautumisen mitätöinnistä, jos kokeesta pois jäämiseen on erityisen painava syy. Hakemukseen

on liitettävä esimerkiksi lääkärintodistus sairaudesta, todistus ulkomailla opiskelusta tai työskentelystä kokeiden aikana tai todistus varusmiespalveluksen aiheuttamasta esteestä. Opiskelu tai työskentely kotimaassa tai pelkkä varusmiespalvelus ei riitä perusteeksi ilmoittautumisen mitätöintiin. Lautakunta päättää hakemuksesi perusteella, mitätöidäänkö ilmoittautumisesi.

Ilmoittautumisen mitätöinti ei pidennä ylioppilastutkinnon suorittamisaikaa. Ilmoittautuminen äidinkielen ja kirjallisuuden kokeeseen voidaan mitätöidä, jos olet pätevistä syystä estynyt osallistumasta joko lukutaidon tai kirjoitustaidon kokeeseen tai molempiin saman tutkintokerran aikana.

Kuva: Jutta Kivilompolo.

KOESUORITUSTA HEIKENTÄVÄN SYYN HUOMIOON OTTAMINEN

Lautakunta voi ottaa huomioon koesuoritusta heikentävän syyn ylioppilastutkinnossa, jos sinulla on jokin seuraavista:

- sairaus tai vamma
- kuulovamma
- näkövamma
- lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus
- erityisen vaikea elämäntilanne
- opetuskielen puutteellinen hallinta (vieraskieliset kokelaat).

Ensisijainen tapa tähän on myöntää erityisjärjestelyjä koetilanteeseen. Pistekorotus kohdistuu ainoastaan niihin kokeisiin, joiden arvosana ilman lisäpisteitä olisi hylätty. Pistekorotuksen hylättyyn kokeeseen voi saada riippumatta siitä, onko erityisjärjestelyitä haettu tai käytetty. Pistekorotusta ei voi kuitenkaan saada opetuskielen puutteellisen hallinnan vuoksi.

Kysy lisätietoja lukiostasi tai [lue lisää erityisjärjestelyistä lautakunnan verkkosivuilta](#). Lausunnot ja hakemukset toimitetaan lautakunnalle määräyksissä olevien aikataulujen mukaisesti.

PALAUTEKYSELY

Ylioppilastutkintolautakunta kerää jokaisen tutkintokerran kokeista palautetta kokelailta ja lukion henkilökunnalta. Palautekyselyjen avautumisesta tiedotetaan erikseen lautakunnan verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Vastaathan palautekyselyyn, sillä saatu palaute on tärkeää ylioppilastutkinnon kehittämisessä!

TARKISTUSPYYNNÖT

Kun tulokset ovat valmistuneet, saat ne omasta lukiostasi. Saat tuloksesi ja arvostellut koesuoritukseksi nähtäväksi myös [Oma Opintopolku -palvelussa](#). Jos epäilet, että tulokset ovat virheellisiä, ota yhteyttä opettajaasi tai rehtoriin asian selvittämiseksi.

OIKAISUVAATIMUS

Jos epäilet, että arvostelussa on tapahtunut virhe, saat vaatia lautakunnalta asiaan oikaisua. Hakemus on jätettävä 14 päivän kuluessa siitä, kun sinulla on ollut mahdollisuus saada arvosteltu koesuoritus nähtäväksesi. Oikaisuvaatimuksen voi tehdä kokelas itse tai alle 18-vuotiaan kokelaan huoltaja. Voit myös pyytää toista henkilöä tekemään oikaisuvaatimuksen puolestasi. Tällaisessa tapauksessa sinun pitää antaa kyseiselle henkilölle valtakirja, joka hänen tulee liittää oikaisuvaatimukseen. [Ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemiseen ovat lautakunnan verkkosivuilla.](#) Oikaisuvaatimus on maksullinen. Maksu maksetaan sähköisessä asiointipalvelussa oikaisuvaatimuksen lähettämisen yhteydessä. Maksu palautetaan, jos arvosana tai pistemäärä muuttuu oikaisuvaatimuksen johdosta.

NIMITIETOJEN JULKAISEMINEN

Sekä lautakunnalla että lukiolla on oikeus antaa ylioppilaiden nimet julkaistaviksi mm. tiedostusvälineille sen jälkeen, kun tietojen oikeellisuus on varmistettu. Jos et halua nimeäsi julkaistavaksi, pyydä hyvissä ajoin kirjallisesti sekä lukiotasi että lautakuntaa poistamaan nimesi listasta. Jos sinulta puuttuu kurssisuorituksia, et ole ylioppilas eikä nimeäsi mainita listassa.

YLIOPPILASTUTKINTOTODISTUS

Ylioppilastutkintotodistus lähetetään lukioosi, kun olet suorittanut hyväksytysti tutkintoon vaadittavat kokeet ja lisäksi saanut lukion päättötodistuksen tai todistuksen ammatillisen perustutkinnon suorittamisesta.

Muistathan hakea ylioppilastodistukseksi lukiostasi! Todistusta ei ole mahdollista hakea suoraan lautakunnan kansliasta.

Uudet ylioppilaat saavat paperisen ylioppilastutkintotodistuksen lisäksi myös digitaalisen todistuksen. Voit ladata digitaalisen todistuksen [Oma Opintopolku -palvelusta](#). Digitaalisen todistuksen tiedot päivittyvät, jos uusit kokeita tai täydennät tutkintoasi (ks. Hyväksytyt kokeen uusiminen ja Tutkinnon täydentäminen).

[Lue lisää ylioppilastutkintotodistuksesta täältä](#)

KOESUORITUKSEN NÄKEMINEN LOPULLISEN ARVOSTELUN JÄLKEEN

Saat koesuoritukset nähtäväksesi ilman erillistä pyyntöä [Oma Opintopolku -palvelussa](#) (ks. Tarkistuspyynnöt ja Oikaisuvaatimus). Kevään 2019 tai sitä vanhemmista digitaalisista koesuorituksista [voit tilata maksullisen tulosteen lautakunnan verkkosivuilla olevan ohjeen mukaisesti.](#)